

Warszawa, dnia 8 grudnia 2020 r.

Poz. 2187

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 listopada 2020 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1862), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 284),
- 2) ustawą z dnia 28 maja 2020 r. o zmianie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1337)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 18 listopada 2020 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 98, art. 101 i art. 114 ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 284), które stanowią:

„Art. 98. 1. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, z tym że sprawy te toczą się przed organami, które przejęły zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem art. 99.

2. Organy, które przejęły zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, przejmują związane z tymi zadaniami i kompetencjami prawa i obowiązki organów, które utraciły te zadania i kompetencje, w tym także wynikające z umów i porozumień.

3. Akta spraw, rejestry, ewidencje, listy i bazy danych, prowadzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przez organy, które utraciły zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, przejmują organy, które przejęły od nich w tym zakresie zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy.

4. Organy, które utraciły zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, przekazują niezwłocznie organom, które przejęły od nich zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, dokumentację związaną z wykonywaniem przyjętych zadań i kompetencji, w tym także w postaci informatycznych nośników danych.

5. Z czynności, o których mowa w ust. 3 i 4, sporządza się protokół.”

„Art. 101. Czynności dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przez organy, które utraciły zadania i kompetencje na podstawie niniejszej ustawy, a także dokumenty sporządzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przez te organy albo przy ich udziale, w szczególności uzgodnienia, zatwierdzenia, akceptacje, wezwania, wpisy do rejestrów, zlecenia, wskazania, weryfikacje, notyfikacje, opinie i zaświadczenia, zachowują ważność, przy czym dokumenty wydane na czas określony – zachowują ważność przez okres, na który zostały wydane.”

„Art. 114. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 106 ust. 4, art. 107 ust. 2 i art. 108 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

- 2) art. 15 ustawy z dnia 28 maja 2020 r. o zmianie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1337), który stanowi:

„Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 18 listopada 2020 r. (poz. 2187)

USTAWA

z dnia 13 kwietnia 2007 r.

o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy stosuje się do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub do szkody w środowisku:

- 1) spowodowanych przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska stwarzającą ryzyko szkody w środowisku;
- 2) spowodowanych również przez inną działalność niż ta, o której mowa w pkt 1, podmiotu korzystającego ze środowiska, jeżeli dotyczą gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych oraz wystąpiły z winy podmiotu korzystającego ze środowiska.

2. Przepisy ustawy stosuje się do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub do szkody w środowisku, wywołanych emisją rozproszoną, pochodzącą z wielu źródeł, gdy jest możliwe ustalenie związku przyczynowego między bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku lub szkodą w środowisku a działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

Art. 3. 1. Do działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku zalicza się:

- 1) z zakresu ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1439) – działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, wymagającą uzyskania wpisu do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- 2) z zakresu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378 i 1565) – eksploatację instalacji wymagającą uzyskania:
 - a) pozwolenia zintegrowanego,
 - b) pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza;
- 3) z zakresu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797 i 875):
 - a) zbieranie lub przetwarzanie odpadów wymagające uzyskania zezwolenia,
 - b) działalność wymagającą uzyskania wpisu do rejestru w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5 lit. a i b tej ustawy;
- 4) z zakresu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, 284, 695, 782, 875 i 1378) – wymagające uzyskania zgody wodnoprawnej:
 - a) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
 - b) pobór oraz odprowadzanie wód powierzchniowych lub podziemnych,
 - c) retencjonowanie śródlądowych wód powierzchniowych;
- 5) z zakresu ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2019 r. poz. 706 oraz z 2020 r. poz. 322):
 - a) zamknięte użycie mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych,
 - b) zamknięte użycie organizmów genetycznie zmodyfikowanych,
 - c) zamierzone uwolnienie organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska,
 - d) wprowadzanie do obrotu;

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).

- 6) z zakresu rozporządzenia Rady nr 259/93 z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie, do Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar (Dz. Urz. WE L 30 z 06.02.1993, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 176) – międzynarodowy obrót odpadami;
- 7) z zakresu ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2018) – gospodarowanie odpadami wydobywczymi na podstawie decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi;
- 8) z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1064 i 1339) – podziemne składowanie dwutlenku węgla oraz działalność polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Do działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku zalicza się również:

- 1) produkcję, wykorzystanie, przechowywanie, przetwarzanie, składowanie, uwalnianie do środowiska oraz transport:
 - a)²⁾ substancji stwarzających zagrożenie i mieszanin stwarzających zagrożenie w rozumieniu przepisów o substancjach chemicznych i ich mieszaninach,
 - b) środków ochrony roślin w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2019 r. poz. 1900 oraz z 2020 r. poz. 284 i 425),
 - c) produktów biobójczych;
- 2) transport:
 - a) towarów niebezpiecznych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 154 i 875),
 - b) (uchylona)
 - c) materiałów niebezpiecznych w rozumieniu ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 680).
 - d) (uchylona)

Art. 4. Przepisów ustawy nie stosuje się:

- 1) do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, która zaistniała przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także jeżeli od emisji lub zdarzenia, które spowodowały bezpośrednie zagrożenie szkodą lub szkodę w środowisku, upłynęło więcej niż 30 lat, w tym do historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
- 2) jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez:
 - a) konflikt zbrojny, działania wojenne, wojnę domową lub powstanie zbrojne,
 - b) katastrofę naturalną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1897),
 - c) działalność, której głównym celem jest obronność i bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo międzynarodowe lub której jedynym celem jest ochrona przed klęską żywiołową.

Art. 5. Przepisów ustawy nie stosuje się do szkód jądrowych w zakresie uregulowanym w ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1792 oraz z 2020 r. poz. 284 i 322).

Art. 6. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku – rozumie się przez to wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości;
- 1a) badaniach zanieczyszczenia gleby i ziemi – rozumie się przez to badania zanieczyszczenia gleby i ziemi w rozumieniu art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 8 ustawy z dnia 28 maja 2020 r. o zmianie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1337), która weszła w życie z dniem 19 sierpnia 2020 r.

- 2) chronionych siedliskach przyrodniczych – rozumie się przez to:
 - a) (uchylona)
 - b) siedliska przyrodnicze należące do typów siedlisk określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 26 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378),
 - c) siedliska oraz miejsca rozrodu gatunków chronionych,
 - d) miejsca tokowania, lęgu, pierzenia i zimowania ptaków wędrownych oraz miejsca ich zatrzymywania się i żerowania wzdłuż tras wędrówek;
- 3) działaniach naprawczych – rozumie się przez to wszelkie działania, w tym działania ograniczające lub tymczasowe, podejmowane w celu naprawy lub zastąpienia w równoważny sposób elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzie, a także działania kompensacyjne; do działań naprawczych zalicza się w szczególności przeprowadzenie remediacji, przywracanie naturalnego ukształtowania terenu, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, reintrodukcję zniszczonych gatunków, prowadzące do usunięcia zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz przywracania równowagi przyrodniczej na danym terenie;
- 4) działaniach zapobiegawczych – rozumie się przez to działania podejmowane w związku ze zdarzeniem, działaniem lub zaniechaniem powodującym bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia szkody, w szczególności wyeliminowanie lub ograniczenie emisji;
- 5) emisji – rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi:
 - a) substancje oraz ich mieszaniny lub roztwory,
 - b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne,
 - c) organizmy lub mikroorganizmy;
- 6) funkcjach elementów przyrodniczych – rozumie się przez to przydatność gatunków chronionych, chronionych siedlisk przyrodniczych, wody lub powierzchni ziemi dla innych elementów przyrodniczych lub ludzi;
- 7) gatunkach chronionych – rozumie się przez to gatunki objęte ochroną na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 26, art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 7a) historycznym zanieczyszczeniu powierzchni ziemi – rozumie się przez to historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w rozumieniu art. 3 pkt 5a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 8) naprawie elementów przyrodniczych, która obejmuje również naturalną regenerację – rozumie się przez to:
 - a) w odniesieniu do gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych – przywrócenie środowiska, elementów przyrodniczych lub ich funkcji do stanu początkowego oraz usunięcie zagrożenia dla zdrowia ludzi,
 - b) w odniesieniu do wód – przywrócenie środowiska, elementów przyrodniczych lub ich funkcji do stanu początkowego oraz usunięcie zagrożenia dla zdrowia ludzi,
 - c) w odniesieniu do powierzchni ziemi – usunięcie zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska;
- 8a) naturalnej regeneracji – rozumie się przez to:
 - a) w odniesieniu do:
 - gatunków chronionych – proces odtwarzania się populacji gatunku na danym terenie do stanu początkowego lub do osiągnięcia właściwego stanu ochrony gatunku,
 - chronionych siedlisk przyrodniczych – proces odtwarzania się siedliska przyrodniczego na danym terenie do stanu początkowego lub do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego
 - przebiegający samoistnie, bez ingerencji człowieka, ale którego przebieg może być przez człowieka wspomagany,
 - b) w odniesieniu do wód i powierzchni ziemi – samooczyszczanie w rozumieniu art. 3 pkt 32d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 9) podmiocie korzystającym ze środowiska – rozumie się przez to podmiot korzystający ze środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku lub inną działalność, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, powodującą bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku;
- 9a) pomiarach – rozumie się przez to również obserwacje, analizy oraz pobieranie próbek;
- 9b) remediacji – rozumie się przez to remediację w rozumieniu art. 3 pkt 31b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;

- 10) stanie początkowym – rozumie się przez to stan i funkcje środowiska oraz poszczególnych elementów przyrodniczych przed wystąpieniem szkody w środowisku, oszacowane na podstawie dostępnych informacji; w przypadku szkody w środowisku w powierzchni ziemi rozumie się przez to w szczególności stan określony w raporcie początkowym, o którym mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska albo, jeżeli nie ma dostępnych informacji na temat stanu początkowego lub w raporcie początkowym stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko – stan zgodny z dopuszczalnymi zawartościami substancji powodujących ryzyko;
- 10a) substancji powodującej ryzyko – rozumie się przez to substancję w rozumieniu art. 3 pkt 37a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 11) szkodzie w środowisku – rozumie się przez to negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:
- a) w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych, z tym że szkoda w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych nie obejmuje uprzednio zidentyfikowanego negatywnego wpływu, wynikającego z działania podmiotu korzystającego ze środowiska zgodnie z:
- decyzją, o której mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub
 - decyzją, o której mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub
 - zatwierdzonym planem urzędzenia lasu, dla którego przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322, 471 i 1378), lub
 - decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, o której mowa w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, lub
 - postanowieniami, o których mowa w art. 90 ust. 1 i art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- b) w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na potencjał ekologiczny, stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód lub stan środowiska wód morskich w obszarach morskich, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2169 oraz z 2020 r. poz. 284 i 1378), z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 38j *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne*³⁾,
- c) w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi;
- 12) władającym powierzchnią ziemi – rozumie się przez to podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 44 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 7. 1. Organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

2. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku wystąpiły na obszarze dwóch lub więcej województw, właściwy jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, który pierwszy powziął informację o ich wystąpieniu.

3. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 2, podejmuje działania w porozumieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, na którego obszarze działania wystąpiło bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku.

4. W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku w wodach na obszarach morskich, właściwość miejscową regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustala się wzdłuż linii brzegu morskiego na terenie danego województwa.

³⁾ Utraciła moc z dniem 1 stycznia 2018 r. na podstawie art. 573 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

5. W przypadku gdy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku w wodach na obszarach morskich obejmuje obszar morski wzdłuż linii brzegu morskiego dwóch województw, właściwy jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, który pierwszy powziął informację o ich wystąpieniu.

6. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 5, podejmuje działania w porozumieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, na którego obszarze działania wystąpiło bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku.

Art. 7a. Organem wyższego stopnia w stosunku do regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Art. 8. W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, spowodowanych przez działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest minister właściwy do spraw środowiska.

Rozdział 2

Działania zapobiegawcze i naprawcze

Art. 9. 1. W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze.

2. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do:

- 1) podjęcia działań w celu ograniczenia szkody w środowisku, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla zdrowia ludzi lub dalszemu osłabieniu funkcji elementów przyrodniczych, w tym natychmiastowego opanowania, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczenia lub innych szkodliwych czynników;
- 2) podjęcia działań naprawczych.

Art. 10.⁴⁾ Minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, kierując się potrzebą zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny, czy w danym przypadku wystąpiła szkoda w środowisku.

Art. 11. 1. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku nie zostało zażegnane, mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub wystąpiła szkoda w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt organowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu korzystającego ze środowiska oraz jego adres zamieszkania albo adres siedziby;
- 2) określenie przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) – w przypadku wykonywania tej działalności;
- 3) określenie rodzaju, opis, wskazanie miejsca i datę wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku;
- 4) opis działań zapobiegawczych i naprawczych podjętych do chwili zgłoszenia.

3. Podmiot korzystający ze środowiska, na każde żądanie organu ochrony środowiska, jest obowiązany niezwłocznie udzielić informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku, także jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie zagrożenie lub taka szkoda wystąpiły.

Art. 12. 1. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, odpowiedzialność tych podmiotów za podejmowanie działań zapobiegawczych i naprawczych jest solidarna.

2. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi, jest on obowiązany do podejmowania działań zapobiegawczych i naprawczych solidarnie z podmiotem korzystającym ze środowiska, który je spowodował.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli władający powierzchnią ziemi niezwłocznie po uzyskaniu wiedzy o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku dokonał zgłoszenia na podstawie art. 24.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, decyzję, o której mowa w art. 13 i art. 15, kieruje się także do władającego powierzchnią ziemi.

⁴⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 49 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 284), która weszła w życie z dniem 29 lutego 2020 r.

Art. 13. 1. Podmiot korzystający ze środowiska uzgadnia warunki przeprowadzenia działań naprawczych z organem ochrony środowiska.

2. Wniosek o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych lub w wodach zawiera informacje dotyczące:

- 1) obszaru wymagającego podjęcia działań naprawczych;
- 2) funkcji pełnionych przez obszar wymagający działań naprawczych;
- 3) początkowego stanu środowiska na danym terenie;
- 4) aktualnego stanu środowiska na danym terenie;
- 5) planowanego zakresu i sposobu przeprowadzenia działań naprawczych oraz planowanego terminu ich rozpoczęcia i zakończenia.

2a. Wniosek o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w powierzchni ziemi zawiera projekt planu remediacji obejmujący informacje o:

- 1) terenie wymagającym przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni;
- 2) aktualnym i, o ile jest to możliwe, planowanym sposobie użytkowania zanieczyszczonego terenu;
- 3) właściwościach gleby oraz rodzaju pokrycia terenu, w tym roślinności i zabudowy;
- 4) o nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 5) nazwach substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja;
- 6) ocenie występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 7) budowie geologicznej i warunkach hydrogeologicznych niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w pkt 6 – jeżeli zachodzi taka potrzeba;
- 8) planowanym sposobie przeprowadzenia remediacji;
- 9) planowanym terminie rozpoczęcia i zakończenia remediacji;
- 10) sposobie potwierdzenia przeprowadzenia remediacji, oraz terminie przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

3. Uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych następuje w drodze decyzji:

- 1) dla szkody w środowisku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych lub w wodach, określającej:
 - a) stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko,
 - b) zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych,
 - c) termin rozpoczęcia i zakończenia działań naprawczych,
 - d) sposób potwierdzenia osiągnięcia założonego efektu ekologicznego;
- 2) dla szkody w środowisku w powierzchni ziemi ustalającej plan remediacji, z uwzględnieniem art. 217d ust. 3–5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, określającej:
 - a) teren wymagający przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni,
 - b) nazwy substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja,
 - c) sposób przeprowadzenia remediacji,
 - d) termin rozpoczęcia i zakończenia remediacji,
 - e) sposób potwierdzenia przeprowadzenia remediacji oraz termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

4. W decyzji, o której mowa w ust. 3, w przypadku wystąpienia więcej niż jednej szkody w środowisku, w taki sposób, że nie można zapewnić jednoczesnego podjęcia działań naprawczych w odniesieniu do wszystkich tych szkód, organ ochrony środowiska może określić, w odniesieniu do których szkód należy podjąć działania naprawcze w pierwszej kolejności.

4a. W przypadku wystąpienia więcej niż jednej szkody w środowisku, w tym szkody w środowisku w powierzchni ziemi, wniosek o uzgodnienie warunków prowadzenia działań naprawczych zawiera informacje, o których mowa w ust. 2 i 2a.

5. Ustalając kolejność podejmowania działań naprawczych, organ ochrony środowiska kieruje się charakterem, zasięgiem i rozmiarem poszczególnych szkód w środowisku oraz zagrożeniem dla zdrowia ludzi, a także możliwością naturalnej naprawy elementów przyrodniczych na obszarze, na którym szkoda w środowisku wystąpiła.

6. Organ ochrony środowiska wydaje decyzję, o której mowa w ust. 3, po zasięgnięciu opinii w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych zawartych w projekcie tej decyzji:

- 1) dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – w odniesieniu do szkody w środowisku w wodach lub szkody w środowisku w powierzchni ziemi, jeżeli dotyczy ona zanieczyszczenia w strefach ochronnych ujęć wody;
- 2) dyrektora urzędu morskiego – w odniesieniu do szkody w środowisku na obszarach morskich;
- 3) dyrektora okręgowego urzędu górniczego – w odniesieniu do szkody w środowisku spowodowanej ruchem zakładu górniczego;
- 4) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych – w odniesieniu do szkody w środowisku na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- 5) dyrektora parku narodowego – w odniesieniu do szkody w środowisku na obszarze parku narodowego i jego otuliny;
- 6) państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego – w odniesieniu do oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi na danym terenie;
- 7) państwowego powiatowego inspektora sanitarnego – w odniesieniu do szkody w środowisku w ujęciach wody przeznaczonej do spożycia oraz wody w kąpieliskach;
- 8) starosty – w odniesieniu do szkody w środowisku w powierzchni ziemi na gruntach wykorzystywanych na cele rolne.

6a. Organ ochrony środowiska, występując o opinię, o której mowa w ust. 6, przedkłada projekt decyzji.

6b. Niewydanie opinii w terminie określonym w art. 106 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695 i 1298) uważa się za akceptację warunków zawartych w projekcie decyzji.

7. Przepisów ust. 1–6 nie stosuje się w przypadku prowadzenia działań ratowniczych.

Art. 14. Minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, uwzględniając wpływ podejmowanych działań na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, potrzebę minimalizacji kosztów tych działań, możliwość osiągnięcia celów naprawy i przeciwdziałanie przyszłym szkodom w środowisku lub pogłębianiu istniejących szkód w środowisku oraz wpływ działań naprawczych na stan elementów przyrodniczych lub ich funkcje, określi w drodze rozporządzenia:⁴⁾

- 1) rodzaje działań naprawczych oraz warunki i sposoby ich prowadzenia dla szkód w środowisku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych lub wodach;
- 2) warunki i sposoby przeprowadzania remediacji – dla szkód w środowisku w powierzchni ziemi.

Art. 15. 1. Jeżeli podmiot korzystający ze środowiska lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 2, podmiot korzystający ze środowiska lub władający powierzchnią ziemi nie podejmie działań zapobiegawczych lub nie uzgodni działań naprawczych, organ ochrony środowiska:

- 1) wzywa do przedłożenia w określonym terminie wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia odpowiednio działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 2) jeżeli nie przedłożono wniosku zgodnie z wezwaniem – w drodze decyzji, nakłada obowiązek przeprowadzenia działań.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, organ ochrony środowiska określa odpowiednio:

- 1) zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych, w tym czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko;
- 2) stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
- 3) zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych, a w przypadku szkody w środowisku w powierzchni ziemi – ustala plan remediacji, z uwzględnieniem przepisów art. 217d ust. 3–5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska:
 - a) zawierający informacje o:
 - aktualnym i, o ile jest to możliwe, planowanym sposobie użytkowania zanieczyszczonego terenu,
 - właściwościach gleby oraz rodzaju pokrycia terenu, w tym roślinności i zabudowy,
 - nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - ocenie występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
 - budowie geologicznej i warunkach hydrogeologicznych niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w tiret czwartym – jeżeli zachodzi taka potrzeba,
 - b) określający:
 - teren wymagający przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni,
 - nazwy substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja,
 - sposób przeprowadzenia remediacji,
 - termin rozpoczęcia i zakończenia remediacji,
 - sposób potwierdzenia przeprowadzenia remediacji, termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 4) termin wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2;
- 5) sposób potwierdzenia osiągnięcia założonego efektu ekologicznego.

3. Przy wydawaniu decyzji, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 13 ust. 4, 5 i 6.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 362 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 16. Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze, jeżeli:

- 1) podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;
- 2) z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku, konieczne jest niezwłoczne podjęcie tych działań.

Art. 16a. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustala harmonogram swoich zadań w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, które zostały zgłoszone, na podstawie art. 11 ust. 1 lub art. 24 ust. 1, oraz co najmniej raz na rok dokonuje jego aktualizacji.

2. Harmonogram obejmuje:

- 1) gromadzenie danych i badań w celu oceny, czy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku rzeczywiście występuje oraz oceny zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 2) opracowywanie projektu działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 3) przeprowadzenie działań zapobiegawczych lub naprawczych.

3. Ustalając i aktualizując harmonogram, uwzględnia się potrzebę podjęcia w pierwszej kolejności działań w odniesieniu do bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, które stanowią największe zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, oraz możliwość finansowania zadań w kolejnych latach.

4. W trakcie opracowywania lub aktualizacji harmonogramu regionalny dyrektor ochrony środowiska zasięga opinii Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz zarządu właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie możliwości wspomagania ze środków tych funduszy zadań objętych harmonogramem.

5. Regionalny dyrektor ochrony środowiska opracowuje i przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, co 5 lat, sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w harmonogramie.

Art. 17. 1. Jeżeli organ ochrony środowiska podejmuje działania, o których mowa w art. 16, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie działań zapobiegawczych i naprawczych z zachowaniem warunków określonych w decyzji, o której mowa w ust. 2, a także prowadzenie badań związanych z oceną szkody w środowisku.

2. Organ ochrony środowiska, w celu prowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, określa, w drodze decyzji, zakres udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych oraz termin ich rozpoczęcia i zakończenia.

2a. Jeżeli decyzja, o której mowa w ust. 2, dotyczy szkody w środowisku w powierzchni ziemi, organ ochrony środowiska ustala, z uwzględnieniem przepisów art. 217d ust. 3–5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w tej decyzji, plan remediacji:

- 1) zawierający informacje o:
 - a) aktualnym i, o ile jest to możliwe, planowanym sposobie użytkowania zanieczyszczonego terenu,
 - b) właściwościach gleby oraz rodzaju pokrycia terenu, w tym roślinności i zabudowy,
 - c) nazwach substancji powodujących ryzyko wraz z wynikami badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - d) ocenie występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
 - e) budowie geologicznej i warunkach hydrogeologicznych niezbędnych do dokonania oceny, o której mowa w lit. d – jeżeli zachodzi taka potrzeba;
- 2) określający:
 - a) teren wymagający przeprowadzenia remediacji, poprzez wskazanie adresu i numerów działek ewidencyjnych oraz jego powierzchni,
 - b) nazwy substancji powodujących ryzyko oraz ich zawartości w glebie i w ziemi, do jakich doprowadzi remediacja,
 - c) sposób przeprowadzenia remediacji,
 - d) termin rozpoczęcia i zakończenia remediacji,
 - e) sposób potwierdzenia przeprowadzenia remediacji, termin przedłożenia dokumentacji z jej przeprowadzenia, w tym wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

3. Postępowanie w sprawie wydania decyzji, o której mowa w ust. 2, wszczyna się z urzędu.

4. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku wystąpiły na terenie, do którego podmiot korzystający ze środowiska nie posiada tytułu prawnego, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie działań zapobiegawczych i naprawczych z zachowaniem warunków określonych odpowiednio w decyzji, o której mowa w art. 13 ust. 3, lub w decyzji, o której mowa w art. 15 ust. 1, a także prowadzenie badań związanych z oceną szkody w środowisku.

4a. Przy wydawaniu decyzji, o której mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 13 ust. 4, 5 i 6.

5. Przepisów ust. 1–4 nie stosuje się w przypadku prowadzenia działań ratowniczych.

Art. 17a. W trakcie realizacji działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych lub w wodach właściwy organ ochrony środowiska może podjąć decyzję o ich zaniechaniu, jeżeli:

- 1) dotychczas zrealizowane działania naprawcze gwarantują, że nie ma znaczącego ryzyka wystąpienia negatywnego wpływu na zdrowie ludzi, gatunki chronione, chronione siedliska przyrodnicze lub na wody, oraz
- 2) koszty dalszych działań naprawczych, które miałyby doprowadzić do osiągnięcia stanu początkowego lub do niego zbliżonego, byłyby nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do korzyści osiągniętych w środowisku.

Art. 17b. 1. Dla szkód w środowisku w powierzchni ziemi, dokonując oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, o której mowa w art. 13 ust. 2a pkt 6 lub art. 15 ust. 2 pkt 3 lit. a tiret czwarte, lub art. 17 ust. 2a pkt 1 lit. d, uwzględnia się w szczególności:

- 1) postać chemiczną, w jakiej występuje zanieczyszczenie i jego biodostępność;
- 2) możliwość rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia;
- 3) potencjalne drogi narażenia z uwzględnieniem rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w zależności od właściwości gleby, ukształtowania, budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, a także pokrycia terenu;
- 4) środowisko oraz ludzi, którzy mogliby ucierpieć w wyniku zanieczyszczenia;
- 5) występowanie na terenie zanieczyszczonym i w jego okolicy zwłaszcza gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, form ochrony przyrody, zasobów wody pitnej i ujęć wody.

2. Przy dokonywaniu oceny uwzględnia się przepisy, wydawane na podstawie art. 101p ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

3. Jeżeli ocena wykaże, że nie występuje znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, regionalny dyrektor ochrony środowiska może odpowiednio zwolnić, w drodze decyzji, podmiot korzystający ze środowiska z obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych albo nie przeprowadzać działań, o których mowa w art. 16.

Art. 18. 1. Władającemu powierzchnią ziemi za szkody, jakie poniósł w wyniku działań, o których mowa w art. 16 pkt 1, przysługuje odszkodowanie od organu ochrony środowiska. W przypadku działań, o których mowa w art. 16 pkt 2 i w art. 17 ust. 4, odszkodowanie przysługuje od podmiotu korzystającego ze środowiska.

2. Na żądanie władającego powierzchnią ziemi organ ochrony środowiska ustala wysokość odszkodowania w drodze decyzji; decyzja jest ostateczna.

3. Przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 2, organ ochrony środowiska może zasięgnąć opinii rzeczoznawcy majątkowego.

4. Strona niezadowolona z przyznanego odszkodowania może wnieść powództwo do sądu powszechnego. Powództwo przysługuje także w przypadku niewydania decyzji przez właściwy organ ochrony środowiska w terminie 3 miesięcy od dnia zgłoszenia żądania, o którym mowa w ust. 2.

5. Wniesienie powództwa nie wstrzymuje wykonania decyzji, o której mowa w ust. 2.

Art. 19. Podmiot korzystający ze środowiska, obowiązany do przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, informuje organ ochrony środowiska o ich zakończeniu.

Art. 20. 1. Na obszarze, na którym występuje bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku lub inną działalność, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, która jest przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, obowiązek wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi lub pomiarów zawartości substancji w wodzie, w tym pobierania próbek, lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany przechowywać wyniki badań, wyniki pomiarów oraz dane z monitoringu przez okres 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą, oraz przedkładać je organowi ochrony środowiska na jego żądanie.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ ochrony środowiska określa:

- 1) zakres badań, pomiarów lub monitoringu;
- 2) metodykę prowadzenia badań, pomiarów lub monitoringu;
- 3) termin i formę przedkładania wyników badań, pomiarów lub monitoringu;
- 4) w przypadku gdy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez działalność więcej niż jednego podmiotu korzystającego ze środowiska – podział obowiązków między tymi podmiotami.

4. Podmiot korzystający ze środowiska zapewnia wykonanie badań lub pomiarów, o których mowa w ust. 1, przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

5. W przypadku innym niż wskazany w ust. 1, w celu potwierdzenia występowania bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku regionalny dyrektor ochrony środowiska może wykonywać badania zanieczyszczenia gleby i ziemi lub pomiary zawartości substancji w wodzie, w tym pobieranie próbek lub monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

6. Zamówienie publiczne na wykonywanie badań, pomiarów lub monitoringu, o których mowa w ust. 5, obejmuje jednorazowe badania, pomiary lub monitoring lub dokonywanie we wskazanym okresie czasu wszystkich potrzebnych regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska badań, pomiarów lub monitoringu.

7. Regionalny dyrektor ochrony środowiska lub upoważniona przez niego osoba są uprawnieni do wstępu na teren władającego powierzchnią ziemi w celu wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi lub pomiarów zawartości substancji w wodzie, w tym pobierania próbek, lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

8. Podmiot korzystający ze środowiska lub upoważniona przez niego osoba są uprawnieni do wstępu na teren władającego powierzchnią ziemi w celu realizacji decyzji nakładającej obowiązek, o którym mowa w ust. 1.

9. W przypadkach, o których mowa w ust. 7 i 8, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie badań, pomiarów lub monitoringu na terenie będącym w jego władaniu.

Art. 20a. W przypadku wydawania decyzji, o których mowa w art. 13 ust. 3, art. 15 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 17a i art. 20 ust. 1 oraz postanowień, o których mowa w art. 24 ust. 5 i 7, jeżeli liczba stron postępowania przekracza 20 stosuje się przepis art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Rozdział 3

Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych

Art. 21. Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych oznaczają uzasadnione koszty związane z koniecznością zapewnienia właściwego i efektywnego przeprowadzenia tych działań, w tym koszty:

- 1) gromadzenia danych i oceny bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku;
- 2) opracowania i oceny projektów działań zapobiegawczych lub naprawczych, w tym projektów alternatywnych;
- 3) przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 4) postępowania administracyjnego;
- 5) postępowania sądowego;
- 6) egzekucji;
- 7) nadzoru i monitoringu;
- 8) odszkodowań, o których mowa w art. 18 ust. 1.

Art. 22. 1. Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ponosi podmiot korzystający ze środowiska.

2. Podmiot korzystający ze środowiska nie ponosi kosztów przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych, jeżeli wykaze, że bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku:

- 1) zostały spowodowane przez inny wskazany podmiot oraz wystąpiły mimo zastosowania przez podmiot korzystający ze środowiska właściwych środków bezpieczeństwa;
- 2) powstały na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej, chyba że nakaz ten wynikał z emisji lub zdarzenia spowodowanego własną działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

3. Podmiot korzystający ze środowiska, który podjął działania zapobiegawcze lub naprawcze w odniesieniu do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, może wystąpić z roszczeniem o zwrot kosztów poczynionych na ten cel:

- 1) do sprawcy bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku – w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1;
- 2) do organu administracji publicznej – w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Do roszczenia, o którym mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 23. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 16, organ ochrony środowiska żąda od podmiotu korzystającego ze środowiska zwrotu poniesionych przez siebie kosztów przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych.

1a. W przypadku gdy decyzja, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2, stanie się ostateczna, organ ochrony środowiska żąda od podmiotu korzystającego ze środowiska albo, w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 2, od podmiotu korzystającego ze środowiska lub władającego powierzchnią ziemi – zwrotu poniesionych przez siebie kosztów, o których mowa w art. 21 pkt 1 i 2.

2. Organ ochrony środowiska może odstąpić od żądania zwrotu całości lub części kosztów przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, jeżeli:

- 1) podmiot korzystający ze środowiska nie został zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;
- 2) koszt postępowania egzekucyjnego jest wyższy niż kwota możliwa do odzyskania.

3. Roszczenia względem podmiotu korzystającego ze środowiska o zwrot kosztów z tytułu przeprowadzonych przez organ ochrony środowiska działań zapobiegawczych lub naprawczych przedawniają się z upływem 5 lat od dnia zakończenia tych działań lub ustalenia sprawy bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

4. Obowiązek poniesienia kosztów przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, ich wysokość oraz sposób uiszczenia określa, w drodze decyzji, organ ochrony środowiska.

5. Do należności z tytułu obowiązku uiszczenia kosztów działań zapobiegawczych lub naprawczych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 i 1423), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują organowi ochrony środowiska.

Rozdział 4

Zgłaszanie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku oraz zakończenia działań zapobiegawczych lub naprawczych

Art. 24. 1. Organ ochrony środowiska jest obowiązany przyjąć od każdego zgłoszenie o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

2. (uchylony)

3. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę podmiotu zgłaszającego bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku, jego adres zamieszkania albo adres siedziby;
- 2) wskazanie miejsca bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, w miarę możliwości poprzez podanie adresu lub numeru działki ewidencyjnej, na której stwierdzono ich wystąpienie;
- 3) informacje na temat czasu wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, w miarę możliwości poprzez wskazanie daty ich wystąpienia;
- 4) opis stwierdzonej sytuacji wskazującej na występowanie bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, w tym w miarę możliwości, określenie ich rodzaju.

4. Zgłoszenie powinno, w miarę możliwości, zawierać dokumentację potwierdzającą wystąpienie bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku i wskazanie odpowiedzialnego podmiotu korzystającego ze środowiska, a w przypadku zgłoszenia dotyczącego szkody w powierzchni ziemi – nazwy substancji powodujących ryzyko oraz wyniki badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

4a. Do zgłoszenia w formie elektronicznej dołącza się zeskanowaną dokumentację, o której mowa w ust. 4.

5. Organ ochrony środowiska, uznając za uzasadnione zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, postanawia o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2, albo w przypadkach, o których mowa w art. 16, podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze. Przepisy art. 17 stosuje się odpowiednio.

6. Organizacja ekologiczna dokonująca zgłoszenia, na podstawie którego wszczęto postępowanie, ma prawo uczestniczyć w tym postępowaniu na prawach strony.

7. Organ ochrony środowiska odmawia wszczęcia postępowania w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Art. 24a. 1. Organ ochrony środowiska zawiesza postępowanie wszczęte na podstawie art. 24 ust. 5 do czasu usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania.

2. Organ ochrony środowiska podejmuje postępowanie z urzędu w terminie 2 miesięcy od dnia powzięcia informacji o usunięciu odpadów, o którym mowa w ust. 1.

Art. 25. 1. Organ ochrony środowiska wprowadza niezwłocznie do rejestru, o którym mowa w art. 26a ust. 1, dane ze zgłoszenia, o którym mowa w art. 11 ust. 1, oraz uzasadnionego zgłoszenia, o którym mowa w art. 24 ust. 1.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli organ ochrony środowiska wydał postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, o którym mowa w art. 24 ust. 7.

Art. 26. 1. Po otrzymaniu od podmiotu korzystającego ze środowiska informacji o zakończeniu działań zapobiegawczych lub naprawczych, o której mowa w art. 19, albo po zakończeniu prowadzonych przez organ ochrony środowiska działań zapobiegawczych lub naprawczych organ ochrony środowiska wprowadza do rejestru, o którym mowa w art. 26a ust. 1, następujące dane:

- 1) określenie rodzaju, opis, wskazanie miejsca i datę wystąpienia lub wykrycia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku;
- 2) imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo adres siedziby oraz określenie przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), podmiotu korzystającego ze środowiska, którego działalność była przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, jeżeli został on zidentyfikowany;
- 3) datę wszczęcia postępowania w sprawie;
- 4) zeskanowane decyzje wydane w sprawie;
- 5) informacje o odwołaniach od decyzji, o których mowa w pkt 4, wskazanie podmiotu odwołującego się od decyzji, organu, do którego wniesiono odwołanie, przyczyn odwołania, treści i daty wydania decyzji przez organ odwoławczy;
- 6) datę zakończenia działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 7) opis przeprowadzonych działań zapobiegawczych lub naprawczych oraz osiągniętego efektu ekologicznego.

2. Organ ochrony środowiska, wprowadza również do rejestru, o którym mowa w art. 26a ust. 1, następujące dane, o ile je posiada:

- 1) wskazanie źródła finansowania kosztów działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 2) informację o bezpośrednim pokryciu kosztów przez obowiązane do ich ponoszenia;
- 3) informację o pełnym albo częściowym odzyskaniu kosztów od obowiązane do ich ponoszenia w wyniku postępowania egzekucyjnego;
- 4) informację o pełnym albo częściowym odzyskaniu kosztów ze środków zabezpieczenia finansowego podmiotu korzystającego ze środowiska;
- 5) informację o przyczynie nieodzyskania całości albo części kosztów.

3. W przypadku gdy w chwili zakończenia działań zapobiegawczych lub naprawczych trwa postępowanie egzekucyjne w celu odzyskania kosztów od obowiązane do ich ponoszenia, informację o wynikach tego postępowania przekazuje się Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska po jego zakończeniu.

Art. 26a. 1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi, przy użyciu systemu teleinformatycznego, rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju.

2. W rejestrze gromadzi się:

- 1) informacje o zgłoszonych bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku, w tym rodzaju, charakterystyce, miejscu i czasie wystąpienia bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku;
- 2) informacje o podejmowanych w związku z wystąpieniem bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku działaniach zapobiegawczych i naprawczych oraz osiągniętych w ich wyniku efektach ekologicznych;
- 3) imię i nazwisko albo nazwę i określenie przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), podmiotu korzystającego ze środowiska, którego działalność była przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, oraz adres jego zamieszkania albo adres siedziby;
- 4) inne istotne informacje o bezpośrednich zagrożeniach szkodą w środowisku oraz szkodach w środowisku, w szczególności o postępowaniach administracyjnych i sędowo-administracyjnych w sprawach bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku.

3. Organ ochrony środowiska wprowadza i aktualizuje informacje w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, na każdym etapie postępowania administracyjnego i sędowo-administracyjnego.

4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może dokonywać zmian w rejestrze, jeżeli stwierdzi niezgodność zawartych w nim danych z posiadanymi informacjami, w szczególności wynikającymi z prowadzonych postępowań administracyjnych i sędowo-administracyjnych w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku oraz szkód w środowisku.

5. Bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w rejestrze posiadają, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, organy ochrony środowiska oraz organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

6.⁵⁾ Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przygotowuje i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska, w terminie do końca lutego każdego roku, zbiorczą informację na temat zawartości rejestru, o którym mowa w ust. 1, za rok poprzedni.

7.⁴⁾ Minister właściwy do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, biorąc pod uwagę zakres informacji wymagany do sporządzenia raportów dla Komisji Europejskiej dotyczących doświadczeń nabytych podczas stosowania przepisów w zakresie odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku, użyteczność i zapewnienie sprawnego funkcjonowania rejestru oraz potrzebę zapewnienia dostępu do informacji o środowisku, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji, które są gromadzone w rejestrze.

Rozdział 5

Postępowanie w przypadku bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku o charakterze transgranicznym

Art. 26b. W przypadku stwierdzenia, że zgłoszone przez organ ochrony środowiska bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku mogą mieć skutki na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ państwa, na którego terytorium skutki te mogą wystąpić.

Art. 26ba. W przypadku stwierdzenia, że zgłoszone przez organ ochrony środowiska bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku mogą mieć skutki na obszarach morskich innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ państwa, na którego obszarach morskich skutki te mogą wystąpić.

Art. 26c. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po uzyskaniu informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub o szkodzie w środowisku, które zostały spowodowane na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a których skutki mogą oddziaływać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ ochrony środowiska.

Art. 26ca. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po uzyskaniu informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub o szkodzie w środowisku, które zostały spowodowane na obszarach morskich innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a których skutki mogą oddziaływać na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ ochrony środowiska.

Art. 26d. Przepisów art. 26b–26ca nie stosuje się do poważnych awarii przemysłowych w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 27. Po uzyskaniu informacji o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, które zostały spowodowane przez podmiot korzystający ze środowiska działający na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, organ ochrony środowiska może, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw klimatu, wystąpić do tego państwa z wnioskiem o:⁶⁾

- 1) podjęcie działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 2) zwrot poniesionych kosztów przeprowadzonych działań zapobiegawczych lub naprawczych.

⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 49 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁶⁾ Wprowadzenie do wyliczenia ze zmianą wprowadzoną przez art. 49 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

Rozdział 6

Przepisy karne

Art. 28. 1. Kto, będąc obowiązany na podstawie art. 9, nie podejmuje działań zapobiegawczych lub naprawczych, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany na podstawie art. 11, nie zgłasza do organu ochrony środowiska i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

Art. 29. 1. Kto, będąc obowiązany do uzgodnienia z organem ochrony środowiska warunków przeprowadzenia działań naprawczych na podstawie art. 13 ust. 1, nie spełnia tego obowiązku albo prowadzi te działania wbrew uzgodnionym warunkom,

podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto uniemożliwia prowadzenie działań zapobiegawczych lub naprawczych zgodnie z obowiązkami określonymi w art. 17 ust. 1 i 4.

3. Karze, o której mowa w ust. 1, podlega, kto będąc obowiązany na podstawie art. 19, nie informuje o zakończeniu działań zapobiegawczych lub naprawczych.

4. Karze, o której mowa w ust. 1, podlega, kto nie prowadzi badań, pomiarów lub monitoringu, będąc do tego obowiązany decyzją wydaną na podstawie art. 20 ust. 1 lub nie zapewnia wykonania badań i pomiarów zgodnie z art. 20 ust. 4, lub nie przechowuje wyników badań w wymaganym okresie wbrew art. 20 ust. 2.

Art. 29a. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 28 i art. 29 następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2020 r. poz. 729, 956 i 1423).

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 30–34. (pominięte)

Rozdział 8

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 35. (uchylony)

Art. 36–38. (pominięte)

Art. 39. Ustawa wchodzi w życie z dniem 30 kwietnia 2007 r.